

KMETIJSTVO

BORBA ZA POVEČANJE DONOSA PŠENICE

Plan za večji pridelek žitaric — Zakaj moramo uvažati pšenico — Kdaj se bomo osvobodili uvoza

Po eni strani, kakor vidimo iz grafikona, število prebivalcev hitro raste, a po drugi strani imamo določeno upadanje pridelave pšenice (površine te kulture so zdaj nekaj manjše kakor pred vojno, a tudi donos: so bili v povojnem obdobju nizki). Po računih potrebuje... samo za zadovoljevanje potreb novo prirastlega prebivalstva okrog 420.000 ton letno. Toda popolnejšo sliko o porastu potreb pšenice dobimo šele, če upoš-

teveno (Tovarna »Zmaja« v Zemunu bo izdelovala letno 500—1000 selektorjev). Menijo, da se s čiščenjem semena donos lahko poveča še za okrog 10 odstotkov, kar znaša okrog 220.000 ton.

Pridelovalcem bo prav tako omogočena večja uporaba umetnih gnojil, ki je že letos dala odlične rezultate (vsak kg pravične zmesi gnojila je povečal donos za 1,3 do 1,5 kilograma pšenice). Ker pa je naša proizvodnja gnojil malenkostna v

kmetovalcev s kmetijskimi stroji. Industrija je že v glavnem osvojila proizvodnjo skoro vseh strojev.

Pri nas sedaj porabimo okrog 175 kilogramov pšenice na prebivalca. Ker bo Jugoslavija imela leta 1960 okrog 19 milijonov prebivalcev, bo na osnovi setvenih površin od 1.950.000 ha pšenice in 250.000 hektarov rži potrebno doseči donos 17 metrskih stotov, če hočemo zadosti potrebam prehrane in postati neodvisni od uvoza. Ta naloga se ne bo mogla rešiti v tako kratkem času. Toda če bomo izkoristili vse možnosti in uporabili ustrezajoča sredstva za dvig proizvodnje, se bomo v letu 1960 v večjem delu osvobodili uvoza pšenice.

Preskrbljeno je okoli 220.000 ton umetnih gnojil za jesenska dela

Za letošnja jesenska kmetijska dela je preskrbljeno 220.000 ton umetnih gnojil. Ta količina bo uporabljena za setev pšenice in drugih ozimnih kultur, kakor tudi za globoko oranje nekaterih spomladanskih kultur. Za pomladno setveno kampanjo bodo preskrbljene nove količine.

Od teh količin odpadeta nad dve tretjini (okoli 150.000 ton) na uvoz, ostalo pa je dala domača proizvodnja. Del nabavljenih količin še prihaja.

Potrebe po umetnem gnojilu so v stalnem porastu, zlasti odkar je uveden regres. Mnogoštevilni primeri zlasti letos, ko so kmetovalci z uporabo umetnega gnojila dosegli visoke donose, so vzbudili zanimanje kmetovalcev za njihovo uporabo.

DOBRA LETINA PŠENICE

Se vedno nimamo uradnih podatkov statistike o končni cenitvi letošnje žetve pšenice in rži. Toda te dni so nekateri republiški strokovni organi izvršili prve grobe in zato samo orientacijske cenitve žetve omenjenih žit. Ta cenitev sloni v glavnem na obstoječih statističnih podatkih o setvenih površinah, na ocenah o izgledih žetve, ki so jih nedavno izdali statistični organi in pa na poročilih strokovnih komisij, ki so v nekaterih republikah ocenjevale škodo, povzročeno po elementarnih neizgledih. Pri tem so se upoštevala tudi neposredna posvetovanja nekaterih okrajnih odborov z državnimi poslasti o dosežanih rezultatih mlave.

Na osnovi take grobe cenitve, kjer so upoštevane tudi vse škode, povzročene po elementarnih neizgledih (poplava, toče, klitja žita v kupih na polju itd.), daje žetev pšenice in rži v primeru z dobro letino leta 1953 naslednjo sliko:

Površina (v tisočih ha)		
	1953	1955
FLRJ	2,182	2,186
Pridelek (v tisoč. t)	Donos	
	1953	1955
	2,814	2,710
	12,9	12,4

Kakor vidimo, je skupni pridelek teh kultur ocenjen za 100.000 ton manj kakršen je bil v letu 1953, to je na 2.710.000 ton, kljub temu, da se je setvena površina povečala za okrog 4000 ha. Donosi po republikah kažejo tole sliko: Srbija 13,3 metrskih centov, Hrvatska 13,2, Slovenija 11,8, Bosna in Hercegovina 9, Makedonija 8,8 in Crna gora 7,5.*

Skratka, lahko rečemo, da je žetev pšenice in rži v letu 1955 zaradi izredno ugodnih vremenskih pogojev za časa setve, klitja in razraščanja v celoti popolnoma zadovoljiva. Rezultati končne cenitve pridelka pšenice in rži bodo verjetno te številke nekoliko izmenjali, mogoče celo v pozitivnem smislu.

* za Črno goro cenitve niso opravili republiški organi.

KAKO KAŽE LETINA KORUZE?

Na podlagi cenitev donosa, ki so bile izvršene na isti način kakor za bela žita, se lahko za letos v primerjavi z letom 1953 pričakuje naslednji pridelek koruze:

Površine (v tisočih ha)	
leto 1953	leto 1955
2.404	2.519
Proizvodnja (v tisočih ton)	
leto 1953	leto 1955
3.831	3.854
Donos	
leto 1953	leto 1955
15,9	15,3

Za zdaj torej ocenjujejo, da bo pridelek koruze večji od pridelka v letu 1953 samo za okrog 25.000 ton, in sicer navzlic povečanju setvenih površin za okrog 115.000 ha. Čeprav so do nedavnega pričakovali zelo dober pridelek koruze, so škoda zaradi toče in poplav, zakasnitev zorenja ter mestoma slabše oplojevanje nekaterih kasnejših zasejanih površin, kakor se pričakuje, v povprečju zmanjšale donos koruze na okoli 15,3 met. cente (v letu 1953 je bilo 15,9 met. centov).

Po poročilih posebnih strokovnih komisij, ki so na terenu ocenjevale škodo elementarnih neizgledih, je n. pr. v LR Srbiji

popolnoma ali delno uničene nad 50.000 ha površine, posejane s koruzo. Podobne škode pa so v večji ali manjši meri tudi v ostalih republikah. Iz vseh teh razlogov se skupni pridelek koruze v letu 1955 ocenjuje samo nekaj malega nad pridelkom v letu 1953, medtem ko bo donos na hektar nekoliko manjši, kar je razvidno iz razpredelnice.

Potrebno je poudariti, da so bile te cenitve podane s pogojem, da bodo vremenske razmere v septembru ugodne, kar bi omogočilo popolno dozorevanje in normalno rast koruze. Za zdaj je vreme v glavnem zadovoljivo. Zaradi zakasnelega obiranja koruze pa bo treba letos vložiti več truda, če hočemo, da bo pravočasno opravljena jesenska setev.

Uresničenje tako napovedane pridelka koruze bi ugodno vplivalo tako na domačo potrošnjo kakor tudi na naš izvoz in plačilno bilanco, to je naš skupni gospodarski razvoj v tem letu.

Mi smo letošnji pridelek koruze primerjali z letino v letu 1953. Če pa jo vzporedimo z lanjskoletnim sušnim letom, potem dobimo drugačno sliko: občutno povečani pridelek tako pri pšenici kakor pri koruzi.

Ing. Miroslav Tucović

Kmetijski pridelek v letošnjem letu

Kmetijski pridelek je še v teku, zato še nimamo dokončne ocenitve in urejenih statističnih podatkov, na podlagi katerih bi mogli dati njegovo sliko. Toda na podlagi strokovnih ocenitev se lahko s precejšnjo gotovostjo poda splošna in posamezna ocena letošnjega kmetijskega pridelka.

Celotni letošnji obseg kmetijske proizvodnje je enak obsegu povprečno dobre letine. To se pravi, da bo preskrba tržišč v celoti dobra.

Za naš kmetijski pridelek so še vedno značilne žitarice, čeprav zavzema živinoreja v njegovi strukturi vedno večje mesto, kar je za razvoj kmetijstva pozitivno. Pridetek pšenice se, kljub znatnim izgubam, ceni na 2.700.000 ton v primeru s 2.800.000 tonami v zelo rodovitnem letu 1953, ali 2.500.000 tonami v letu 1954. Koruza, kot najpomembnejša kultura v kmetijstvu, je rodila letos boljše kakor v letu 1953. Industrijske kulture, posebno konoplja, tobak in sončnice so dale prav tako nadpovprečen donos. Zelenjava je tudi dobro obrodila, samo paradižnik je v času dozorevanja propadel v nekaterih predelih.

Nasprotno pa so paprika, stročnice in druge vrste zelenjave odlično obrodile. Tudi pri krompirju je letina nadpovprečna. Donos sadja in grozdja je letos prav tako daleč nad povprečjem. Zlasti obilna je letos letina grozdja, jabolk in sliv, tako, da bo tudi proizvodnja alkoholnih pijač mnogo večja kakor lani.

Živinorejski pridelek bo letos prav tako mnogo večji. To potrjuje povečan živinski sklad in zadostni pridelek živinske krme. Kvalitetna živinska krma, zlasti seno, je precej slabša, toda to ne bo bistveno vplivalo na skupen obseg živinorejskih proizvodov.

Celotni obseg kmetijske proizvodnje bi bil lahko precej večji, če ne bi imeli izredno vlažnega leta, ki je povzročilo dokajšnje izgube, posebno belih žit in sena. Razen tega so toča, hudourniki in poplave prizadejale mnogo škode v nekaterih predelih.

Kakor vidimo, daje letošnji kmetijski pridelek možnosti za boljše preskrbo s prehranbenimi proizvodi, v kolikor se bo izboljšala organizacija tržišč, da bo zmogla zaleteti vse te proizvode in jih spraviti na tržišče.

Milun Ivanović

1930 - 1939
2,114.040 hektaro

1948 - 1954
1,821.100 hektaro

Obdelovalne površine zasejane s pšenico (povprečje) v obdobju od leta 1948 do 1954 v primerjavi s predvojnimi (povprečje 1930/1939)